

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ

Shrnutí stanoviska evropského inspektora ochrany údajů k návrhu, kterým se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností

(Úplné znění tohoto stanoviska je k dispozici v angličtině, francouzštině a němčině na internetových stránkách evropského inspektora ochrany údajů na adrese www.edps.europa.eu)

(2018/C 324/06)

Toto stanovisko se vydává v reakci na konzultaci Evropské komise a na zvláštní žádost Evropského parlamentu.

Návrh směrnice, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností, má za cíl doplnit stávající rámec EU tím, že řeší chybějící pravidla pro on-line zápis společností do rejstříku, ukládání a zveřejňování zapsaných údajů o společnostech a pobočkách v elektronické podobě nebo rozdílnost takových pravidel v členských státech. Navíc má za cíl zajistit, aby členské státy umožnily společně využívat výhod elektronické identifikace a zajistily další výměnu údajů týkajících se zbavení způsobilosti k členství ve statutárním orgánu mezi vnitrostátními obchodními rejstříky. Zajišťuje také bezplatný přístup k seznamu dokumentů a údajům ve všech členských státech a zavádí zásadu „pouze jednou“ v oblasti práva obchodních společností, aby společnosti nemusely poskytovat stejné údaje různým orgánům dvakrát. Zavádí rovněž možnost, aby Komise zřídila další přístupové místo k platformě pro orgány EU.

Evropský inspektor ochrany údajů vítá tento návrh a sdílí postoj Komise, že používání digitálních nástrojů může společně poskytnout více rovných příležitostí, přičemž připomíná, že je třeba vzít v úvahu skutečnost, že by větší přístup k osobním údajům měl být spojen s účinnými opatřeními zabráňujícími protiprávnímu nebo neoprávněnému zpracování těchto osobních údajů. Z tohoto důvodu se toto stanovisko zaměřuje na konkrétní doporučení se dvěma cíli: zaručit právní jistotu a zvýšit povědomí o rizicích vyplývajících z dostupnosti osobních údajů, které by byly veřejně dostupné na internetu v elektronické podobě ve více jazycích prostřednictvím snadno přístupné evropské platformy/přístupového místa.

Evropský inspektor ochrany údajů doporučuje využít příležitosti revize ustanovení o systému propojení obchodních rejstříků, aby byla pečlivě zvážena doporučení obsažená v jeho stanovisku k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 89/666/EHS, 2005/56/ES a 2009/101/ES, pokud jde o propojení ústředních, obchodních a podnikových rejstříků. Rovněž doporučuje vzít v úvahu konkrétní doporučení obsažená ve stanovisku k návrhu nařízení, kterým se zřizuje jednotná digitální brána a zavádí zásada „pouze jednou“, aby byla zajištěna právní jistota při zpracování osobních údajů.

Evropský inspektor ochrany údajů dále navrhuje doplnit odkaz na nové nařízení, které brzy nahradí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001⁽¹⁾. Dále doporučuje, aby bylo zajištěno, že návrh stanoví rámec pro toky údajů a postupy správní spolupráce využívající elektronickou síť, aby bylo zajištěno, že údaje jsou zpracovávány na pevném právním základu, a aby byly zajištěny odpovídající záruky ochrany osobních údajů, zejména pokud jde o osobní údaje týkající se zbavení způsobilosti k členství ve statutárním orgánu.

Evropský inspektor ochrany údajů rovněž doporučuje doplnit odkaz na rozhodnutí Komise 2014/333/EU⁽²⁾ ze dne 5. června 2014 o ochraně osobních údajů v portálu evropské e-justice, v němž jsou uvedeny úkoly a povinnosti Komise v oblasti zpracování osobních údajů v portálu e-justice. Požaduje dále vyjasnění příslušného rozdělení úkolů a povinností každé strany zapojené do zpracování osobních údajů v souvislosti se správou údajů a společnou správou údajů.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. L 8, 12.1.2001, s. 1).

⁽²⁾ Rozhodnutí Komise 2014/333/EU ze dne 5. června 2014 o ochraně osobních údajů v portálu evropské e-justice (Úř. věst. L 167, 6.6.2014, s. 57).

1. ÚVOD A ZÁKLADNÍ INFORMACE

1. Dne 25. dubna 2018 Evropská komise (dále jen „Komise“) přijala návrh směrnice Evropského parlamentu (dále jen „Parlament“) a Rady, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností⁽¹⁾ (dále jen „návrh“), spolu s návrhem směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o přeshraniční přeměny, fúze a rozdělení⁽²⁾. Jelikož druhý z návrhů stanoví harmonizovaná pravidla v oblasti přeshraničních přeměn, fúzí a rozdělení, zaměřuje se toto stanovisko na první návrh.
2. Toto stanovisko je odpovědí na konzultaci Komise a samostatnou žádost Parlamentu evropskému inspektorovi ochrany údajů (EIOÚ) jako nezávislému kontrolnímu orgánu o stanovisko k návrhu. Evropský inspektor ochrany údajů oceňuje, že byl konzultován podle čl. 28 odst. 2 nařízení (ES) č. 45/2001 a že v preambuli návrhu je uveden odkaz na jeho stanovisko.

1.1. Cíle návrhu

3. Návrh vychází z čl. 50 odst. 1 a čl. 50 odst. 2 písm. b), c), f) a g) Smlouvy o fungování Evropské unie. Jeho cílem je:
 - doplnění stávajícího rámce EU tím, že řeší chybějící pravidla pro on-line zápis společností do rejstříku, ukládání a zveřejňování zapsaných údajů o společnostech a pobočkách v elektronické podobě nebo rozdílnost takových pravidel v členských státech, bez nichž jsou podle Komise na podnikatele kladeny zbytečné náklady a zátěž⁽³⁾,
 - zajištění, aby členské státy umožnily společnostem těžit z používání elektronické identifikace a služeb vytvářejících důvěru prostřednictvím nařízení o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu (eIDAS)⁽⁴⁾;
 - zajištění další výměny údajů mezi vnitrostátními obchodními rejstříky týkajícími se zbavení způsobilosti k členství ve statutárním orgánu,
 - rozšíření přístupu k zveřejněným dokumentům a údajům o společnostech na společnosti jiné, než jsou kapitálové společnosti uvedené v příloze II směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132⁽⁵⁾,
 - zajištění bezplatného přístupu k seznamu dokumentů a údajům ve všech členských státech,
 - zavedení zásady „pouze jednou“ v oblasti práva obchodních společností, aby společnosti nemusely poskytovat stejné údaje různým orgánům dvakrát,
 - zavedení možnosti, aby Komise zřídila další přístupové místo k platformě pro orgány EU.

1.2. Kontext návrhu

4. Směrnice (EU) 2017/1132, která má být návrhem změněna, kodifikovala několik směrnic v oblasti práva obchodních společností⁽⁶⁾, včetně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/17/EU⁽⁷⁾. Směrnicí 2012/17/EU byl zřízen

⁽¹⁾ COM(2018) 239 final, 2018/0113 (COD).

⁽²⁾ COM(2018) 141 final, 2018/0114 (COD).

⁽³⁾ Důvodová zpráva k návrhu, strany 4 a 5.

⁽⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 73). Toto nařízení stanoví společná pravidla pro vzájemné uznávání prostředků pro elektronickou identifikaci v případě přeshraniční autentizace pro účely on-line služeb poskytovaných subjektem veřejného sektoru v členském státě. Viz stanovisko evropského inspektora ochrany údajů 2013/C 28/04 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o elektronické identifikaci a důvěryhodných službách pro elektronické transakce na vnitřním trhu (nařízení o důvěryhodných elektronických službách) https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/12-09-27_electronic_trust_services_en_0.pdf a jeho shrnutí (Úř. věst. C 28, 30.1.2013, s. 6).

⁽⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností (Úř. věst. L 169, 30.6.2017, s. 46).

⁽⁶⁾ Zrušuje směrnice Rady 82/891/EHS a 89/666/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES, 2009/101/ES, 2011/35/EU a 2012/30/EU.

⁽⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/17/EU ze dne 13. června 2012, kterou se mění směrnice Rady 89/666/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES a 2009/101/ES, pokud jde o propojení ústředních, obchodních a podnikových rejstříků (Úř. věst. L 156, 16.6.2012, s. 1).

systém propojení obchodních rejstříků (dále jen „BRIS“), který byl podrobněji popsán v prováděcím nařízení Komise (EU) 2015/884⁽¹⁾. Systém BRIS funguje od 8. června 2017. Podle internetových stránek Komise je do tohoto systému zapojeno 31 zemí (členské státy EU a země Evropského hospodářského prostoru). Systém BRIS propojuje vnitrostátní obchodní rejstříky s „evropskou centrální platformou“ a poskytuje jediný přístupový bod prostřednictvím portálu evropské e-justice, pomocí něhož mohou občané, podniky a orgány veřejné správy vyhledávat údaje o společnostech a jejich pobočkách založených v jiných členských státech. Elektronické doručování (eDelivery) v rámci Nástroje pro propojení Evropy (jeden ze základních stavebních kamenů Nástroje pro propojení Evropy Evropské komise)⁽²⁾ umožňuje systémům obchodních rejstříků členských států bezpečně si vyměňovat zprávy prostřednictvím elektronického doručování (eDelivery) v rámci Nástroje pro propojení Evropy. Uživatelé systému BRIS mohou také využívat výhody přihlašovacího systému, neboť portál e-justice využívá služeb elektronického doručování (eDelivery) v rámci Nástroje pro propojení Evropy.

5. Podle posouzení dopadů přiloženého k návrhu však v EU stále existuje velmi nekonzistentní prostředí, pokud jde o dostupnost on-line nástrojů pro společnosti při jejich kontaktu s orgány veřejné moci v oblasti práva obchodních společností. Členské státy zajišťují služby elektronické veřejné správy (e-government) na různých úrovních. V současné době obsahuje právo obchodních společností EU některé prvky digitalizace, jako je povinnost členských států zpřístupnit on-line údaje o kapitálových společnostech. Tyto požadavky však mají omezení a nejsou dostatečně přesné, v důsledku čehož jsou na vnitrostátní úrovni uplatňovány různým způsobem. Na některé digitální postupy se navíc právo EU vůbec nevztahuje a v současné době pouze 17 členských států zajišťuje úplný on-line zápis společností do rejstříku. Tato situace je podobná také v případě on-line zápisu poboček do rejstříku⁽³⁾.

1.3. Synergie s dalšími iniciativami

6. V důvodové zprávě návrhu je uvedeno, že zajištění konkrétnějších a zásadnějších pravidel týkajících se postupů pro zakládání a zápis kapitálových společností a poboček do rejstříku by znamenalo doplnění návrhu nařízení, kterým se zřizuje jednotná digitální brána, předloženého Komisí⁽⁴⁾, který zahrnuje obecné podmínky on-line zápisu podnikatelské činnosti do rejstříku, aniž by zahrnoval založení kapitálové společnosti. Zavedení zásady „pouze jednou“ v oblasti práva obchodních společností, podle níž by společnosti nemusely poskytovat stejné údaje různým orgánům dvakrát, je rovněž v souladu s Akčním plánem EU pro „eGovernment“ na období 2016–2020 a podporuje úsilí EU o snížení administrativní zátěže občanů a podniků⁽⁵⁾.

3. ZÁVĚR

Evropský inspektor ochrany údajů tudíž doporučuje:

- využít příležitosti revize směrnice (EU) 2017/1132 týkající se systému BRIS k pečlivému zvážení doporučení obsažených v jeho předchozím stanovisku z roku 2011,
- zohlednit konkrétní doporučení obsažená v jeho předchozím stanovisku k návrhu nařízení, kterým se zřizuje jednotná digitální brána a zavádí zásada „pouze jednou“,
- doplnit odkaz na nové nařízení, které brzy nahradí nařízení (ES) č. 45/2001,
- zajistit, aby návrh specifikoval rámec pro toky údajů a postupy správní spolupráce využívající elektronickou síť, aby bylo zajištěno, že i) jakákoli výměna údajů nebo jiná činnost týkající se zpracování údajů probíhala s využitím elektronické sítě (např. zveřejňování osobních údajů prostřednictvím společné platformy/přístupového místa) na pevném právním základě; a aby ii) byly zajištěny odpovídající záruky ochrany osobních údajů, zejména pokud jde o osobní údaje týkající se zbavení způsobilosti k členství ve statutárním orgánu,

⁽¹⁾ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/884 ze dne 8. června 2015, kterým se stanoví technické specifikace a postupy nezbytné pro tento systém (Úř. věst. L 144, 10.6.2015, s. 1).

⁽²⁾ Elektronické doručování (eDelivery) stanovuje technické specifikace, které mohou být využity v jakékoli oblasti politiky EU (spravedlnost, zadávání veřejných zakázek, ochrana spotřebitelů atd.), což zajistí bezpečnou a spolehlivou výměnu dokumentů a údajů (strukturovaných, nestruturovaných a/nebo binárních), a to jak přeshraniční, tak i napříč odvětvími. V důsledku toho si organizace, které nezávisle na sobě vyvinuly informační systémy, mohou po připojení k uzlu elektronického doručování (eDelivery) začít vzájemně bezpečně vyměňovat informace. Viz internetové stránky Komise: <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/2017/06/19/BRIS+Now+Live+on+the+European+e-Justice+Portal>
<https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/What+is+eDelivery+-+Overview>.

⁽³⁾ Pracovní dokument útvarů Komise – posouzení dopadů – SWD(2018) 141 final, 1.4.1 Driver: *What causes the problem?* (Příčina: Co způsobuje tento problém?), strana 13 a následující.

⁽⁴⁾ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje jednotná digitální brána pro poskytování informací, postupů, asistenčních služeb a služeb pro řešení problémů a kterým se mění nařízení (EU) č. 1024/2012, COM(2017) 256 final, 2017/0086 (COD). Viz stanovisko evropského inspektora ochrany údajů č. 8/2017 vydané k návrhu jednotné digitální brány a zásadě „pouze jednou“: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/17-08-01_sdg_opinion_en.pdf

⁽⁵⁾ Důvodová zpráva k návrhu, strana 6.

-
- doplnit odkaz na rozhodnutí 2014/333/EU, v němž jsou uvedeny úkoly a povinnosti Komise v oblasti zpracování osobních údajů v prostředí portálu e-justice,
 - vyjasnit příslušné rozdělení úkolů a povinností každé strany zapojené do zpracování osobních údajů v souvislosti se správou údajů a společnou správou údajů.

V Bruselu dne 26. července 2018.

Giovanni BUTTARELLI
evropský inspektor ochrany údajů
